

Suzana
Mančić

Kao da sam sanjala

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2013.

*Svetlosti mog života,
Teodori i Nataliji*

*Don't cry for me Argentina**

Otvorilo se nebo nad Buenos Ajresom. Nigde i nikada nisam videla tako snažne mlazeve kiše koji zasipaju ulice. Za taksistu to nije bio problem. Njegova kola klizila su kroz avenije neprobuđenog grada, bacajući vodu sa strane kao amfibije.

Kiša je hladila vrele ulice, užarene od tanga, koraka i dodira. Ovaj grad je lud i neumoran. Prošla noć je bila sparna, ljudska tela lepljiva od znoja, razdražena od čulnosti. „Tango je misao koja se pleše“, piše u svim vodičima za La Boku. La Boka su usta puna strasti, centar tanga gde neki učestvuju a većina samo posmatra. Na drvenoj stolici sedi svirač i razvlači svoj abandeon u tužnu melodiju isprekidanog ritma. Pjacula. Profesionalni igrači su atrakcija za turiste koji se znoje, dahću

**Ne plači za mnom, Argentino.* Referenca na poznatu pesmu iz mjuzikla *Evita*.

i ispijaju svoja piva i koka-kole. Fotografišu i odlaze dalje, tumarajući uskim uličicama, do sledećeg trga, do sledećeg tanga.

Ponoć je odavno prošla, treba mi nešto jako da me podigne i odvoji umor od kostiju. Žedne usne ispijaju čašu crnog, gustog vina, dok me pogled tamnih očiju prži u mraku a ruka zgodnog, mladog vodiča spušta se na moj struk.

„Da probamo jedan tango?“

Telo me bodri, pristani, ova noć je stvorena za izazov. Pripijam se uz njega još uvek nesigurno. Kreni, prati ga, ženo, on zna šta radi. Osećam otkucaj njegovog srca i zategnute mišiće u čvrstom zagrljaju. Ulične svetiljke bacaju treperavu svetlost i otkrivaju parove koji se ljube i pipkaju po senovitim mestima. Muškarci sa ženama, muškarci sa muškarcima. To me dodatno uzbuđuje, mozak mi pulsira. Zadihani od igre, iskradamo se iz gomile, od naših, a meka pomrčina iza svakog ugla prikriva naše korake i ruku koja je još na mom struku.

Iz jednog dvorišta dopire tiha muzika, unutra je nekoliko stolova, drveće magnolije u cvatu i čovek sa harmonikom i tamnim naočarima, pored njega beli štap. Konobar se sprema da zatvori, podiže stolice, ali nam ipak iznosi po čašu vina crvenog kao krv. Spuštamo nekoliko novčića pred svirača i on nastavlja da svira. Tiha, strastvena melodija harmonike tera me da plaćem i da se smejem, da zaboravim sve i da ljubim do očajanja.

Jedna kap rubin-crvene slučajno pada i curi niz moj dekolte, crne oči mog vodiča i njegov vreli dah je sustižu. Druga kap je među mojim dojčkama, to već nije slučajno, dugme moje bluze puca i otpada, otkrivajući koliko sam uzbuđena, kao struna violine zategnuta do maksimuma. On me pridiže sa stolice, zabacuje mi telo unazad, naginje se nada mnom i šapatom pita:

„Želite li još jedan tango?“

„Da, želim.“ Želim ga sad i odmah. Ritam tanga odvodi nas do bogate krošnje magnolije. Opijaju nas mirisi cvetova. U dubokoj senci naslonjeni uza zid, ljubimo se i milujemo. Osećam njegovu muškost, njegove ruke dotiču vlažna mesta, meko i tvrdo se sastaju uz drhtavi uzdah. Spojeni u ljubavnoj igri, plešemo naš tango, klizimo, sustižemo se, znojavi i vlažni, dok ne klonemo od slatkog zadovoljstva.

Slepi muzičar je otišao, možda i nije bio baš toliko slep. Moja bluza je bila uništena.

„Daću vam svoju majicu.“

„A vi ćete tako goli do hotela?“

„Neko mora. Biću džentlmen.“

Seks je najbolji kada ste na „vi“. Nema velikih očekivanja, nikakvih obećanja. Lakše se diše. Ovaj grad je kao stvoren za greh, tango te tera da prekoračiš granicu.

Jutros me je probudilo snažno lupanje na vratima hotelske sobe. Skočila sam iz kreveta, bunovna i topla, i otvorila našem vodiču koji je bio siv u licu.

„Gospođo, Suzana, uključite CNN. Počelo je.“

„Šta je počelo?“, pitam tupo.

Ne pogledavši me, otišao je da obavesti ostale.

„Nemoguće, nemoguće!“, zalupila sam vrata i ustremila se na daljinski.

Hladna jeza klizila mi je niz vrat i kičmu. Sekunde su bile kao večnost. Šta ću videti? Nije valjda da će se obistiniti svi naši strahovi? Sa ekrana stižu zastrašujuće slike: vatra, eksplozije, sve se ruši u mojoj napaćenoj zemlji. Da. Napaćenoj. Koliko godina već traje ova agonija, urušavanje države, sistema, vrednosti, morala, civilizacije... Sada je 1999, tri devetke i strašno proročanstvo. Tarabići su predvideli da će nas ostati, nas Srba, za pod jednu krušku. Da li je moguće da se proročanstvo ostvaruje sada, kada sam stala na noge i posle velike borbe sebi priuštila lepo putovanje?

Ovo putovanje trebalo je da traje dve nedelje. Prva stanica bio je Brazil, Rio de Žaneiro, sa Kopakabanom i Glavom šećera koja dominira gradom i deprimirajući spoj siromaštva i luksuza. Samba na svakom koraku, lepe guzate Brazilke, tamnopute i sočne. Tange na sve strane i sunce koje prži u martu. Okean koji me plaši snagom i beskrajem, ali kako da se vratim u beogradsku čaršiju a da svoju lepu guzu ne okupam na Kopakabani? Posle razvoda oslabila sam osamnaest kilograma i nekako sam se sva smanjila. Vežbe su me zategle i bila sam zgodna kao devojkica, a imala sam dvoje dece.

1.

Juče je bio rođendan moje mame, 23. mart. Zvala sam da joj čestitam, a ona je plakala u slušalicu i najstrašnije me optuživala:

„Kakav rođendan!? Otišla si na kraj sveta i ostavila me sa malom decom, da nas pobiju ovde! Bombardovaće nas, čuješ li, sve će nas pobiti!!!“

Kako je umiriti sa ove udaljenosti?

„Mama, majčice, sve će biti dobro, samo prete, blefiraju. Nemoj da plačeš, molim te. Prete nam već godinama, pa ništa. Molim te... Kako su deca?“

„Dobro su deca, ali šta da radim ako nas bombarduju a ti nisi tu?“

„Ljubim te, majčice, nemoj da brineš. Buenos Ajres je božanstven.“ Prekinula sam vezu i otišla na tango u La Boku.

To je bilo juče.

Danas, ovog kišnog jutra u Buenos Ajresu, gledala sam skamenjena od užasa prizore ratnog razaranja, slušala melodičan

glas spikera CNN-a, u prvi mah malo plakala, usplahireno se vrtela u krug, ne znajući šta da radim, kao mačka koja juri svoj rep. Saberi se, Mančić! Panika je najgori saveznik. Ja ne da sam paničila nego sam bila na ivici histerije, sama u hotelskoj sobi ispred upaljenog televizora.

Šta mi valja činiti? Umivam se ledenom vodom da me razbudi. Na blede lice nanosim lagane slojeve pudera. Ličim na avet. Unezverene krupne oči. Šminka ne pomaže. Oblačim se i pakujem bez ikakvog reda. U kofer na kraju ubacujem knjigu Izabele Aljende. Čile neću videti, možda nikada. Ja moram u Srbiju, makar hodala po vodi.

Moram nazad, u svoju zemlju, da budem sa svojom decom, majkom, porodicom i prijateljima. Ja pripadam tamo. Tako snažnu pripadnost osećam sada još jače na suprotnom kraju sveta. Spakovana i potpuno spremna, sišla sam na doručak. Sačekala su me zabrinuta i smrknuta lica. Imam utisak da su svi spremni da ostanu, možda i duža nego što naše putovanje traje. Mnogi su izneli novac u strane banke, decu poslali na koledže i školovanje po belom svetu. Izgleda da pripadam nekoj manjini koja je mislila da do ovoga nikada neće doći, da smo sigurni na brdovitom Balkanu. Kada je u našoj istoriji bilo mirno duže od 50 godina!?

Kako se vratiti u svoju zemlju u vanrednim uslovima, kao što je NATO bombardovanje? Prvo zovemo naš konzulat, zatim kancelariju *Alitalije* i naposletku zovemo taksi. Vodič ide

sa mnom da mi pomogne ako treba. Imam crveni pasoš i avionsku kartu koja je vezana za posebnu tarifu. Možda ću morati da doplatim nešto ako uopšte ima mesta na letu za Milano.

U taksiju jedva da progovaramo, a među nama treperi prošla noć: milovanje, poljupci i strast. Čitali smo, ja odlazeći u nepoznato, a on – ljubi mi dlan i kaže: „Pamtiću...”

U ovom trenutku najviše me plaši moja mama koja je sa mojim ćerkicama u Beogradu. Teodora treba da ove godine pođe u školu, a Natalija je napunila četiri godine. To su moje bebe, moji pilići, tako ih zovem. Teodora je mala zavodnica, uvek sa mašnjama u kosi, a Natalija je šarmerka. To su dve vesele, nestašne devojčice. Teodora ne voli da se mazi, samo me odgurne posle prvog poljupca, kao da kaže „Dosta je, smetaš mi!”. Natalija sa loknama i očima plavim kao nebo, samo raširi ručice i zaleti se u zagrljaj ponavljajući „Moja mama, moja mama!”. Moji anđeli su sa mojom majkom u koju imam takvo poverenje da mogu da odem na kraj sveta, kao sada, i da joj mirne duše ostavim sve što imam.

Plaši me jedna priča iz maminog detinjstva. Za vreme rata, Drugog svetskog (svako će na Balkanu imati svoj rat), u Valjevu, moja mama je imala 13-14 godina. Za vreme savezničkih bombardovanja, silazili su u podrum svoje porodične kuće a moja mama bi se na zvuk sirene onesvestila, svaki put. Zamišljam sada istu situaciju, majku kako onesveščena leži na podu i moje devojčice kako plaču i pište pored nje.

Zato moram da stignem kući što pre.

Na aerodromu gužva. Svoj crveni pasoš držim visoko iznad glave i probijam se ka šalteru.

„EMERGENCY IN YUGOSLAVIA!*"“, ponavljala sam i ljudi su me propuštali da prođem.

I oni su čuli za najnovije vesti i gledaju me sa puno saosećanja, kao da se solidarišu sa našom nesrećom, iako su do juče slušali samo izveštaje o „lošim Srbima“. Probijam se do šaltera za čekiranje na ivici suza, natovarena prtljagom, brigama i strahom.

„EMERGENCY IN YUGOSLAVIA, PLEASE!“

Primaju me na let, bogu hvala, ne moram ništa da doplatim, jer čuvam svaki dolar ne znajući šta me čeka do kraja ovog putovanja. Zahvalna sam tim nepoznatim ljudima i svima koji na bilo koji način pokušavaju da pomognu, gestom, pogledom ili izgovorenim rečju.

„*Take care, God bless you, peace for your country!***“

„Thank you, thank you!“

Opraštam se sa svojim lepim ljubavnikom bez reči. Nema šta da se kaže, sve se zna. Samo zagrljaj i ruka koja ostaje u vazduhu. *Don't cry for me Argentina.*

Neka mi je bog u pomoći!

* Uzbuna u Jugoslaviji.

** Čuvajte se. Bog vas blagoslovio, mir za vašu zemlju.

Kao da sam sanjala

Smeštam se u sedište do prozora. Vezujem se, polećemo. Pod nama ostaje taj predivni grad, Buenos Ajres, ušće Rio dela Plate u okean i onda satima letimo iznad nepregledne vode. Plavetnilo neba i okeana pretvara se u beskrajno plavo prostranstvo. Tonem u misli.

2.

*D*ok prelećemo okean na visini od 10.000 metara, imam dovoljno vremena da svodim račune sa samom sobom i svojim životom. Kako je to davno bilo, skoro će biti deset godina od kako smo se Nebojša i ja jedno drugom zakleli na vernost, u dobru i u zlu, dok nas smrt ne rastavi.

Nisam više ona ista devojka suznih očiju koja se sebi zaklela da će biti dobra i verna žena, spremna na žrtvu, strpljenje i praštanje. Sada sam zbunjena, razočarana i ranjena žena, poražena činjenicom da nisam uspela da održim brak. Jednog jutra sam se probudila i postavila sebi pitanje ostati ili ne u braku u kojem je ljubav otišla do đavola, odavno. Muž mi više nije bio ni prijatelj, ni ljubavnik ni sagovornik. Umorila nas je trka, preživljavanje. Seljakanje po svetlu. Podela na „moju decu“ i „tvoju decu“.

Tokom godina na njegovoj lestvici padala sam niže i niže, dok nisam postala senka u kući. To krene neprimetno,

neosetno. Od njegove ikone, njegove boginje, najboljeg savetnika i prijatelja, neodoljive ljubavnice, ostala je opaska:

„Da te ja nisam oženio, niko te ne bi hteo.“

Kada smo se venčali, jedan iz legendarnog ansambla „Sedmorica mladih“ i ja, večita „loto devojka“, novine su ispratile taj događaj naslovima: „Gargamel oženio Štrumpfetu“, „Leptotica i zver“, „Bajke se ipak događaju!“

Moj tata je odmah zavoleo zeta, prepoznavši u njemu viteza zaštitnika svoje jedinice: „Sad mogu na miru da umrem, nisi više sama.“

Nebojša je šarmirao i sve moje drugarice: „Čuvaj ga, Mančić, to je čovek za tebe!“ Mogao je da svojom pričom zabavlja punu sobu žena.

Bilo je i onih koji nisu imali dobre prognoze za našu vezu.

Prva je Milja Vujanović, naša leptotica, pametnica i intelektualka koja se ozbiljno bavila hiromantijom i astrologijom rekla: „Ovan i Škorpija!? Piši propalo, to nema šanse da uspe.“ Nisam je slušala. Horoskop nije sve što nam određuje budućnost. Jednu trećinu nam određuje genetika, drugu socijalno okruženje, a tek treću označava položaj zvezda, jer ma kako mali bili, mi smo deo svemira. Nebojša i ja smo se stvarno voleli i ja sam bila sigurna u tu ljubav. Nije mi smetalo ni to što sam mu bila treća žena. Ako nije bio dobar onim dvema, kako mogu biti sigurna da će biti dobar meni? Uspećemo, mislila sam, jer smo zreli,iskusni, proživeli smo mnogo toga

i naučili nešto na sopstvenim greškama. Bavimo se istim poslom, bar to neće biti problem. Volimo se i poštujemo, verujemo jedno drugom.

Najglasniji protivnik naše veze i braka bila je moja mama. Od samog početka, kako ga je prvi put videla, rekla je: „Ovo nije čovek za tebe, napravila si loš izbor.“ Svoje mišljenje nikada nije promenila. Svejedno, nisam je poslušala.

Nas dvoje smo živeli porodičnim životom, radovali se kad okupimo prijatelje i familiju. Njegovu mamu, toplu i dobrodušnu ženu, volela sam i poštovala, zvala je imenom, pazile smo se i nikada ružna reč među nama nije pala. Njegovu decu bila sam spremna da prihvatim kao svoju, i sa starijim sinom izgradila solidan odnos. On je bio dobar, lepo vaspitan momak i često smo se šalili: „Bane, sine, evo tebi zle maćehe.“

Nebojša je bio dobar domaćin. Sa njim sam dobila život kakav sam oduvek želela: kuću punu smeha, nedeljne ručkove sa celom familijom, kada se krčka i puši u šerpama, iz kuhinje se šire primamljivi mirisi, a za stolom svi govore uglas i svi se nekim čudom razumeju. Svu tu razdraganu gungulu, naravno, nadjača moj muž, galamdžija i šaljivdžija. Kuvao je savršeno i ništa mu nije bilo teško, ali kuhinju sam, naravno, čistila ja.

„Ja kad kuvam, poližem kuhinju. Moja žena nema ni prstom da mrdne!“, hvalio se, onako grlat.

„Da, da, znam“, mislila sam u sebi i čistila za njim. Ni meni ništa nije bilo teško.

Jedne noći ispratili smo goste, poređali sudove u mašinu da se peru, otvorili baštenska vrata da se provetri od duvana, uključili alarm i otišli na spavanje. Ma, kakvo spavanje. Seks nam je uvek bio da mozak otpada, kad, usred srede, oglasi se alarm. Zavija sirena, mi poskakasmo, da nije lopov? Hrabro muško je sišlo da ispita situaciju. Dok sirena alarma zavija, pale se svetla po komšiluku, a moj muž viče: „Jao, ne!“ Mašina se nekako otvorila, voda na sve strane, a on šljapka po nakvašenim tepisima ne znajući da li da prvo upali svetlo, isključi alarm ili zatvori mašinu.

Smešak mi izmami ta uspomena, pa načas zaboravljam na strah i neizvesnost pred sobom. Stjuardesa nudi tople napitke, kafa će mi prijati. Još jedan događaj veže me za srećan period u našoj kući na Bežanijskoj kosi. I dalje koristim taj termin „naša kuća“, godinu dana posle razvoda. Kuće su bile u nizu. Od prvog komšije delio nas je samo zid. Prvih meseci našeg zajedničkog života vodili smo ljubav u svakom delu kuće, krevet nam nije bio dovoljan. Mene je posebno mamilo stepenište od pune, jake hrastovine. Naravno, i ta teritorija je osvojena. (Toplo preporučujem!). Sledećeg dana prvi komšija se požalio Nebojši: „Pobratime, svaka čast, ali nemoj više onako žestoko, ne trenusmo celu noć.“

Udajom sam uzela njegovo prezime i počela da slavim njegovu slavu. Danima smo planirali koga ćemo zvati, šta ćemo kuvati i pravili spiskove za nabavku. Ja sam odrasla u komunističkoj porodici i ništa nisam znala o krsnoj slavi. On je planirao da gosti sede i čak je bio spreman da iz komšiluka pozajmi stolove i stolice ako zatreba. Moja mama je imala svoje mišljenje o tome.

„Nikako!“, odsekla je gospođa Vera. „Tako se slavi u selu, u gradu ne.“

„Dobro, mama. Kako se slavi u gradu?“, pitala sam.

„Na ručak se zove najbliža familija. Ostali gosti dolaze na sitne kolače. Poslužavnik se tri puta pronese, posluži se kafa i gotovo. Ide se na drugu slavu u drugu kuću.“

Mi je slušamo, Nebojša sa negodovanjem.

„Taman posla, gospođo!“, razrogači se on. „Za to nikad nisam čuo. Ovo je domaćinska kuća, ima da se jede! Kakvi crni kolači!“

I tako, reč po reč, sve na „vi“, razgovor se rasplamsavao i pretio da preraste u svađu. Zet i tašta bili su kao dva ovna na brvnu. Da smirujem dva ovna, nema šanse. Završilo se tako što ga je moja majka opomenula:

„Nebojša, vi vičete!“

„Ne vičem, gospođo! Takav mi je organ!“, odgovorio je moj grlati muž i tu je diskusija bila završena jer sam ja počela da se smejem. Na prvoj slavi koju smo zajedno proslavili bilo je